

Folketingets Europaudvalg

Christiansborg, den 13. juni 2003
EU-Konventssekretariatet

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere
samt de danske repræsentanter i Konventet

Resumé af 24. konventssamling den 5. juni 2003

Kort resumé:

Hovedtemaet for konventssamlingen omfattede Præsidiets reviderede udkast til forfatningens del I, bortset fra afsnit IV om institutionerne. Konventsformanden bemærkede indledningsvis, at der kun var indkommet et begrænset antal ændringsforslag. Han fremhævede, at flere konventsmedlemmer foreslog at sidestille værdien *lighed* med frihed i artikel 2. Andre havde ønsket en tydeliggørelse af *Unionens sociale og økonomiske målsætninger* samt en styrket formulering af *miljøbeskyttelsen* i artikel 3.

Debatten demonstrerede en udbredt tilslutning til Præsidiets udspil. Konkrete ændringsforslag – der opnåede en vis tilslutning under debatten – bestod bl.a. i et svensk forslag om at indskrive *åbenhedsprincippet* allerede i artikel 1, et forslag om at indskrive målsætningerne om en *konkurrenceevne på højt niveau* samt et forslag om at medtage *forbrugerbeskyttelsen* i artikel 3.

Flere konventsmedlemmer fandt det mangelfuldt, at den økonomisk meget betydningsfulde *turistindustri* ikke indgik i artikel 16 om supplerende tiltag.

Der var bred støtte til en øget anvendelse af *flertalsafgørelser*, men uenighed om i hvilket omfang dette også skulle gælde for politisk følsomme områder som sikkerhedspolitikken og skattepolitikken. Der var ligeledes uenighed om principperne for det *forstærkede samarbejde*. For nogle var denne samarbejdsform helt afgørende for at understøtte en dynamisk udvikling. Andre frygtede, at det forstærkede samarbejde reelt ville føre til øget splittelse blandt Unionens medlemslande og dermed svække EU udadtil.

Konventsformandens indledende bemærkninger

Konventsformand Valéry GISCARD d'ESTAING skitserede indledningsvis rammerne for debatten i plenum. Dagsordenens hovedtema bestod i en debat af Præsidiets reviderede udkast til forfatningens Del I, afsnit I-III samt afsnit V-IX, dvs. alle afsnit bortset fra afsnit IV om institutionerne. Andre debatener omfattede dels protokollerne om subsidiaritetsprincippet og om de nationale parlamenters rolle, dels forfatningens Del IV om de generelle og afsluttende bestemmelser.

Afsnit IV om institutionerne i del I var som nævnt ikke til debat på plenum-samlingen, idet Præsidiet endnu ikke havde fremlagt et endeligt revideret udkast til dette afsnit¹. Dette forhindrede dog ikke en debat om visse institutionelle spørgsmål, herunder spørgsmålet om en ny definition af kvalificeret flertal, hvilket derfor også omtales i dette resumé.

Giscard d'Estaing konstaterede, at der – på baggrund af de relativt få indkomne ændringsforslag – tegnede sig bred enighed om de overordnede elementer i del I. Blandt de ændringsforslag, han fremhævede i sin indledning, var bl.a. ønsket om at fremrykke værdien *lighed* til første linje i artikel 2 – ved siden af frihed. Dernæst havde flere konventsmedlemmer set behov for en bedre definition af Unionens sociale og økonomiske målsætninger i artikel 3 samt en tydeliggørelse af beskyttelsen af miljøet som et afgørende element i en bæredygtig udvikling. Der var en vis modstand mod introduktionen af målsætningen om en ”territorial sammenhængskraft”, bemærkede Giscard d'Estaing.

Det fremgik af flere ændringsforslag, at nogle konventsmedlemmer fandt den såkaldte udtrædelsesklause i artikel 59 overflødig.

Der var også indkommet forslag, der vil gøre det lettere for Rådet at overgå til flertalsafgørelser på flere områder, ligesom der var fremsat forslag om at anvende fællesskabsmetoden i forbindelse med vedtagelsen af Unionens budget.

Giscard d'Estaing bemærkede, at der næsten ingen ændringsforslag var indkommet vedrørende indskrivningen af chartret i del II og til protokollerne om

¹ Konventets formand V. Giscard d'Estaing gav fredag den 6. juni en mundtlig præsentation af afsnit IV om institutionerne i forummet for de nationale parlamentarikere. Teksten analyseres i en særskilt info-note.

Endelig havde konventsformanden noteret sig den udbredte skepsis over for ideen om en kongres, hvorfor dette forslag nu var udgået. ”Jeg har hermed lyttet til Konventet”, sagde han.

Debattens omdrejningspunkter

Overordnet positiv modtagelse

Præsidiets reviderede udkast til Del I blev overvejende positivt modtaget. Mange konventsmedlemmer indledte deres indlæg med at ro se udkastet i generelle vendinger – for derefter at påpege forskellige kritikpunkter. Debatten fik dermed et konsensussøgende præg. Opmærksomheden skal dog også henledes på, at væsentlige dele af den substantielle debat ved denne konventssamling, fandt sted i Konventets komponenter både før, under og efter plenumsamlingen².

De fleste konventsmedlemmer holdt sig til korte og emnemæssigt afgrænsede oplæg. Den franske udenrigsminister Dominique de VILLEPIN holdt som en af de få et meget overordnet oplæg, hvori han bl.a. fastslog, at en vellykket regeringskonference forudsatte et ambitiøst, samlet udspil fra Konventet. Han henviste desuden til, at de europæiske regeringer stillede stadigt stigende krav til EU's effektivitet, hvilket stillede store krav til Konventets endelige resultat. Frankrig erkendte sit store ansvar i den forbindelse, understregede han. Han udtalte sig i generelle vendinger positivt om Præsidiets udkast til del I og støttede tillige forslagene om institutionelle reformer, herunder forslagene om en fast formand for Det europæiske Råd og udenrigsministerfunktionen. Han argumenterede for, at EU på flere områder skulle forlade tilskuerrollen og stræbe efter en stærkere holdningspræget profil.

Indlægget fra den engelske regeringsrepræsentant Baroness SCOTLAND of ASTHAL gik ikke i helt samme retning. Hun sagde, at Konventet allerede til fulde havde opfyldt kravene som formuleret i Nice og Laeken. Konventet havde således – som det vigtigste – formået *forenkle det nuværende traktatgrundlag*, påpegede hun. Hun advarede imod at ændre grundlæggende på kompetencedelingen mellem Unionen og medlemsstaterne, og hun vendte sig desuden imod indførelse af kvalificerede flertalsafgørelser inden for økonomisk

² Konventet består af følgende fire komponenter: Regeringsrepræsentanterne, repræsentanterne fra de nationale parlamenter, repræsentanterne fra Europa-Parlamentet og fra Kommissionen.

- Fejl! Ukendt argument for parameter. -

politik, skattepolitik samt udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Præamblen – indhold og udformning

Europaparlamentsmedlemmet Linda McAVAN påpegede, at præamblen havde et stilistisk problem, ikke mindst i den engelske oversættelse. Hun foreslog, at

man ikke undlod at nævne Europas udryklingsmæssigt mørke perioder for dermed at vise, at Europa havde lært af sin til tider blodige historie.

Den polske parlamentariker Edmund WITTBRODT og Jos CHABERT (observatør) fandt det mangelfuldt, at kristendommen ikke blev nævnt i præambulen. De blev imødegået af europaparlamentarikerne Anne VAN LANCKER og Olivier DUHAMEL der vendte sig imod at fremhæve én religion frem for andre. William ABITBOL (MEP) opfordrede til, at man undgik stereotype forestillinger i præambulen, såsom henvisninger til Romerriget eller Gud. Desuden mente han, at kristendommen havde bidraget mere til splittelse end samling af de europæiske lande. Han fandt det i øvrigt langt mere relevant at søge svar på spørgsmålet: ”*Hvor er Europa på vej hen?*”, end på spørgsmålet om, hvor Europa kommer fra.

Cristina MUSCARDINI (MEP) foreslog, at præambulen skulle indeholde en mere dækkende gengivelse af Europas historiske rødder og tydeliggøre ambitionen om at leve i fred med hinanden. Hendes kollega i Europa-Parlamentet Sylvia-Yvonne KAUFMANN bakkede op og ønskede indskrevet en vending om, at krig mellem Unionens medlemslande aldrig måtte blive aktuelt.

Nationale parlamenter og interparlamentarisk samarbejde

Kimmo KILJUNEN fra det finske parlament understregede, at en styrket parlamentarisk kontrol af EU's beslutningsprocesser forudsatte et bedre samarbejde mellem de nationale parlamenter og Europa-Parlamentet. De var to dele af samme demokratiske system, understregede han; de var ikke konkurrenter. Han udtalte desuden støtte til, at Europa-Parlamentet fik beføjelse til selv at bestemme sit hjemsted.

Maria Eduarda AZEVEDO fra det portugisiske parlament mente, at de nationale parlaments involvering i fremtidige regeringskonferencer nu skulle institutionaliseres. I den forbindelse ville det være oplagt at referere til COSAC, sagde hun. Hun mente desuden, at oprettelsen af en interparlamentarisk konference kunne skabe den nødvendige kontinuitet og fremme samarbejdet inden for de enkelte fagområder, bl.a. landbrug og fiskeri. Hun så gerne den inter-

- Fejl! Ukendt argument for parameter. -

parlamentariske konference nævnt særskilt i afsnit VI om Unionens demokratiske liv. Den franske parlamentariker Hubert HAENEL udtalte sig i tilsvarende vendinger og understregede behovet for et styrket interparlamentarisk samarbejde, ikke mindst set i lyset af at Præsidiet havde trukket forslaget om en europæisk kongres tilbage.

For den portugisiske parlamentariker Alberto COSTA var det afgørende, at den nye forfatning respekterede de nationale grundlove, og at ratifikationsprocessen i de nationale parlamenter på ingen måde blev svækket. Forfatningen måtte skabe et klart hierarki mellem selve forfatningen og de nationale grund-

love, indskærpede han.

Sören LEKBERG fra Riksdagen var godt tilfreds med formuleringen af protokollerne om subsidiaritet og de nationale parlamenters rolle. Han anså subsidiaritetsprincippet for at være et politisk princip og vendte sig derfor imod, at Domstolen skulle kunne inddrages i en vurdering af princippet overholdelse. På dette punkt blev han imødegået af den tyske regeringsrepræsentant Hans-Martin BURY, der støttede de nationale parlamenters mulighed for at anlægge sager ved Domstolen i forbindelse med en eventuel tilsidesættelse af subsidiaritetsprincippet.

Jan ZAHRADIL fra det tjekkiske parlament støttede ligeledes udformningen af de to protokoller, men fandt det afgørende, at man ikke på nogen måder udsatte medlemslande, der havde problemer med ratifikationsprocessen, for pres eller trusler.

Forfatning eller traktat?

Den spanske parlamentariker Josep BORRELL og den italienske europaparlamentariker Elena PACIOTTI støttede begge bestræbelserne på at skabe en europæisk forfatning. De henledte imidlertid begge opmærksomheden på, at der reelt var tale om et udkast til en ny traktat og ikke en forfatning. Dette kom tydeligt til udtryk i forbindelse med de fastsatte kriterier for at kunne ændre traktaten, sagde PACIOTTI. Hun fremhævede, at en forfatning vil kunne ændres efter en mere enkel model af Unionens institutioner uden efterfølgende ratifikation i medlemsstaterne.

Josep BORRELL betragtede ambitionen om en europæisk forfatning som et kvalitativt fremskridt, men en forfatning skal kunne ændres med kvalificeret flertal, påpegede han, hvilket der ikke var lagt op til med Præsidiets udspil.

- Fejl! Ukendt argument for parameter. -

Konventet ville ikke retmæssigt kunne hævde over for borgerne, at der hermed var skabt en europæisk forfatning, fastslog han.

Mere central placering af princippet om åbenhed

Anført af især de svenske konventionsmedlemmer Lena HJELM-WALLÉN, Sören LEKBERG og Göran LENNMARKER argumenterede flere for en mere central placering af princippet om åbenhed i EU's institutioner. Tilhængerne af dette synspunkt foreslog åbenhedsprincippet indskrevet allerede i artikel 1. Alt andet ville kunne tolkes som et tilbageskridt i forhold til den eksisterende formulering i Maastrichttraktatens artikel 1, sagde Sören Lekberg. Der var i øvrigt behov for en formulering om EU-ansattes ytringsfrihed i artikel 49, påpegede Lennmarker.

Stærkere profilering af værdien lighed

De indkomne ændringsforslag om at lre mrykke værdien lighed til linje 1 i artikel 2 om værdier blev under debatten støttet af bl.a. regeringsrepræsentanterne Frans TIMMERMANN fra Østr ig, svenske Lena HJELM-WALLÉN og den finske parlamentariker Kimmo KILJUNEN. Hjelm-Wallén så gerne, at ligestilling mellem kønnene blev tilføjet som en af del af Unionens værdigrundlag.

Højt niveau for forbrugerbeskyttelse som målsætning

Enkelte konventsmedlemmer foreslog medtaget nye målsætninger i artikel 3. Disse målsætninger omfattede f.eks. styrkede formuleringer vedrørende beskyttelsen af miljøet, hensyntagen til handicappede og bedre forbrugerbeskyttelse. Helle THORNING-SCHMIDT fandt det uforståeligt, at et højt niveau for forbrugerbeskyttelse ikke var nævnt i artikel 3. Hun mente, at Konventet bevægede sig baglæns i forhold til det eksisterende traktatgrundlag på dette punkt. Alternativt foreslog hun forbrugerbeskyttelsen indskrevet i de horisontale artikler i del III. Det nuværende mangelfulde udspil ville helt unødigt skabe stor modstand i brede kredse, påpegede hun.

Høj konkurrenceevne med som målsætning

Et stort antal konventsmedlemmerne stillede sig uforstående over for, at målsætningen om en konkurrence evne på højt niveau ikke var medtaget i artikel 3. Denne kreds omfattede bl.a. Teija TIILIKAINEN fra den finske regering, den rumænske parlamentariker Puiu HASOTTI, Göran LENNMARKER fra Riksdagen og den estiske regeringsrepræsentant Henrik HOLOLEI. I betragtning af Lissabonstrategiens høje ambitionsniveau vedrørende Unionens frem-

- Fejl! Ukendt argument for parameter. -

tidige konkurrenceevne burde ovennævnte målsætning klart fremgå af artikel 3, lød argumentet. Hertil bemærkede Anne VAN LANCKER (MEP), at princippet om fair konkurrence var lige så vigtigt som fri konkurrence.

Turisme med som understøttende tiltag

En gruppe konventsmedlemmer, der bl.a. omfattede den maltesiske parlamentariker Michael FRENDI, den portugisiske regeringsrepræsentant Ernani LOPES og Hanja Maij-Weggen (MEP), foreslog at medtage ”turisme” i artikel 16 om understøttende kompetence m.v. Lopes fremhævede, at turisme udgjorde den største globale industri, og at der var behov for en europæisk politik på området.

Øget anvendelse af kvalificeret flertal

Der var under debatten bred opbakning til forslaget om at gøre fællesskabsmetoden til Unionens generelle beslutningsmetode. Adskillige mente også, at der skulle kunne træffes flertalsafgørelser inden for FUSP'en, heriblandt Hans-Martin BURY (D). En mindre gruppe, bl.a. den litauiske parlamentariker Al-

gidir GRICIUS, argumenterede for at fastholde enstemmighedsprincippet inden for FUSP'en.

Den britiske europaparlamentariker Andrew DUFF foreslog, at Konventet inden den 20. juni nåede til enighed om en liste over områder, hvor man ville forlade enstemmighedsprincippet til fordel for flertalsafgørelser. Det principielle ønske om flere flertalsafgørelser måtte nødvendigvis konkretiseres, sagde han.

Ny definition af kvalificeret flertal

Den finske parlamentariker Kimmo KILJUNEN støttede Præsidiets forslag om et enkelt dobbelt flertal, der omfattede et simpelt flertal af medlemslande og mindst 60 pct. af befolkningen.

Introduktion af et superkvalificeret flertal

Konventsformand Valéry GISCARD D'ESTAING nævnte muligheden for at indføre et såkaldt superkvalificeret flertal, der eksempelvis kunne omfatte 2/3 af medlemslandene og 4/5 af borgerne i EU. Flere konventsmedlemmer støttede denne idé, der f.eks. kunne finde anvendelse inden for udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Det blev også foreslået af bl.a. den franske parlamentariker Pierre LEQUILLER at anvende et eventuelt superkvalificeret flertal inden for det skattepolitiske og det retslige område.

- Fejl! Ukendt argument for parameter. -

Forstærket samarbejde

Debatindlæggene vedrørende artikel 43 om forstærket samarbejde delte konventsmedlemmerne. Artiklen giver en gruppe – omfattende mindst en tredjedel af medlemslandene – mulighed for at indføre et forstærket samarbejde inden for områder, som ikke hører ind under Unionens enekompetence. Samarbejdet skal være åbent for alle og godkendes af Rådet. Hovedparten af talerne tilsluttede sig muligheden for at anvende forstærket samarbejde for derved at bevare dynamikken i et udvidet EU. Andre – heriblandt parlamentarikerne Józef OLEKSY (POL) og Karel de GUCHT (BEL) – så en risiko for, at det forstærkede samarbejde kunne splitte EU, svække samhørigheden og dermed skade EU's samlede optræden udadtil, hvis der f.eks. var tale om det udenrigspolitiske område. Styrken i Unionens fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik ligger netop i, at den er fælles, påpegede Lena HJELM-WALLÉN.

Der syntes at være bred enighed om, at et eventuelt forstærket samarbejde **ikke** vil kunne finde anvendelse på det forsvarspolitiske område. SCOTLAND og ASTHAL gjorde det krystalklart, at Storbritannien helt entydigt betragtede forsvarspolitikken som et nationalt anliggende, hvor der i visse tilfælde ville være helt særlige nationale og strategiske interesser på spil for de enkelte medlemslande.

Mere fokus på mindretalsrettigheder

Enkelte konventsmedlemmer beklagede, at hensynet til og beskyttelsen af de europæiske mindretal og etniske minoriteter ikke var nævnt blandt de grundlæggende principper i artikel 2. Den ungarske regeringsrepræsentant Peter BALAZS og Jos CHABERT (observatør) foreslog, at essensen af de såkaldte københavnerkriterier blev tilføjet Unionens værdigrundlag eller eventuelt blev medtaget i præamblen. Det blev også foreslået at udstyre ombudsmanden med øgede beføjelser i denne sammenhæng.

Økonomi- og socialpolitik

En mindre gruppe konventsmedlemmer – anført af den spanske parlamentariker Josep BORRELL – gik ind for øgede beføjelser til EU vedrørende den økonomiske politik og beskæftigelses- og socialpolitikken. Andre fandt derimod, at den nuværende arbejdsdeling mellem Unionens institutioner og medlemslandene var tilpas afbalanceret.

Joachim WUERMEILING (MEP) gjorde opmærksom på, at flere medlemslan-

- Fejl! Ukendt argument for parameter. -

de var i færd med smertefulde omstruktureringer af deres økonomiske politik, og at der ikke var behov for at indskrænke medlemslandenes muligheder for at agere. Beskæftigelses- og socialpolitikken skulle i øvrigt forblive et nationalt anliggende, understregede han. Hertil fik han støtte af bl.a. Göran LENNMARKER, der sagde, at Unionen skulle undgå at give indtryk af at udøve kompetence inden for et område, hvor det reelle ansvar var forankret i medlemsstaterne.

Afsluttende salut fra ungdomsrepræsentant

Repræsentanten for Ungdomskonventet Giacomo FILIBECK blev dagens sidste taler og præsenterede flere markante synspunkter. Han foreslog ”fred” medtaget blandt Unionens værdier og fandt behov for mere forpligtende formuleringer om ungdomspolitikken i del III.

Angående de institutionelle reformer støttede han en styrkelse af både Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet. Enstemmighedsprincippet i Rådet burde afskaffes til fordel for flertalsafstemninger, og Det Europæiske Råd skulle ledes af en præsident med traktfæstede beføjelser. Kommissionsformanden skulle have mere magt vedrørende udpegelsen af kommissærerne, og antallet af kommissærer skulle fastsættes på baggrund af antallet af ressortområder. Endelig anbefalede han at benytte folkeafstemningsinstrumentet mere aktivt på EU-plan.

Med venlig hilsen

(Løbenr. 21805)